

Algemene Leden Vergadering

Jaarverslag 2019

Heemkundekring Weerderheem Valkenswaard
17 maart 2020

**Algemene Leden Vergadering
heemkundekring Weerderheem Valkenswaard
dinsdag 17 maart 2020, 20.00 uur
Cultuurcentrum Carolus Oranje Nassaustraat 8**

Verslag Algemene Leden Vergadering

19 maart 2019

Inloop met koffie/thee en paaseitjes

1 Opening

Welkom

We starten met wat ‘gerommel met de microfoon’. Al snel kan voorzitter Henk Wessels aan ieder een ‘welkom’ toespreken. En het is een goede opkomst, zeker voor een ledenvergadering. In ieder geval hebben 46 leden hun naam genoteerd op de presentielijst. Een goede bijeenkomst toegewenst!

Mededelingen

Er zijn afmeldingen. Felie Spooren, Threes van den Bogaart, Wim den Boer, Bert van Meijl, Joop van Appeldorn en Els (genieten een seniorendiner vanwege 52^e huwelijksdag), Els Mollen, Wil Peels zou iets later komen.

Overleden

De vergadering staat stil om de Hr. Jan van de Kerkhof te gedenken, die afgelopen jaar (2018) is overleden; begin 2019 is Mevr. Ria van Gerven-van de Laak overleden.

2 Verslagen

De verslagen over 2018 staan in een boekje verzameld ‘Jaarverslag 2019’ Voorzitter Henk Wessels gaat daar, samen met de vergadering, doorheen. Op- en aanmerkingen kunnen gemaakt worden.

Verslag ALV 20 maart 2018 (secretariaat)

Er zijn geen opmerkingen en geen aanvullingen op het verslag van de vorige Algemene Ledenvergadering. Is oké met dank aan het secretariaat.

Verslag secretariaat 2018 (secretariaat)

-Het overzicht van blz. t/m 11 geeft een goed beeld waarmee het bestuur bezig is c.q. geconfronteerd wordt.
-Er wordt (n.a.v. blz. 7) nader ingegaan op het subsidiebeleid gemeente Valkenswaard. Er is en blijft vooralsnog onzekerheid. De huurkosten worden vergoed, de verhogingen daarop niet. Maar we ontvangen daarnaast nog steeds een subsidie.
-Over de AVG. Het secretariaat heeft haar best gedaan, maar komt niet verder dan ruim zestig verklaringen. Het bestuur blijft er alert op, nieuwe leden tekenen voortaan meteen.
-Het jubileumboek (65 jaar Weerderheem) is goed verkocht. Op de heemkamer liggen er nog enkele; over de voorraad bij boekhandel Priem is niets bekend. Er worden bemerkingen gemaakt.
-Het bestuur vraagt al enige tijd om een werkgroep ‘artistieke ornamenten’ in het leven te roepen. Dat lukt nog niet.
-De contributiebetaling verliep niet vlot. Inmiddels heeft nagenoeg ieder lid betaald. De penningmeester komt met nieuwe regeling.
-Opmerking Jan Bleijerveld: is automatische incasso niet beter? Te overwegen.
-Denk aan instortingsgevaar bij burens bij afbraak ABN-AMRO, Henk van Mierlo.
-Op facebook zetten wij inderdaad foto’s (o.a. dodendraad) en blijven dat doen.
Verslag secretariaat wordt goedgekeurd.

Materiaalverwerving en –verwerking

Er komt bij voortdurende voldoende ‘werk’ binnen voor Erwin van Oorschot. Daar zijn we blij mee. De opslag is soms lastig. Steeds opruimen blijft geboden.

Contacten buiten de vereniging

De contacten zijn er vele en vaak incidenteel.

Jaarverslag vitrines

Mientje Kwinten-Evers en Tilly Wijnen-Firet werken volgens een vast tijdschema.

De Groote Oorlog

Laatste tentoonstellingsperiode is vanaf 13 april tot eind mei. De groep ziet terug op een goede samenwerking en mooie resultaten.

Kadastergroep Weerderheem

Deze laatste telg van de vereniging doet het voortreffelijk. Henk v d Heijden geeft nadere toelichting. Nieuwe producten, bv. perceelsverhalen op A3-formaat, op te hangen in kamer of hal. Elk perceel vertelt zijn eigen verhaal. Toelichting op allerlei manier, in kleur, zwart-wit, op stick. Voorbeelden te zien bij BHIC.

Geen probleem met privacywetgeving? (vraagt Leo Wijnen) Daar wordt zorgvuldig in gehandeld zonder overschrijdingen.

VIO

Werkt gewoon lekker door.

Tongval

Geen bemerkingen of mededelingen.

Archeologie en Beeldbank Archeologie

Wil Peels geeft aanvulling op de tekst. Hij vertelt over grondradaronderzoek, de Collectie Hoeks, de Gebiedsontwikkeling Dommelland en het regelmatige overleg met ODZOB (Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant) en gemeente.

Lezingen en heemreis

2018 was een uitstekend lezingenjaar en mooie heemreis; met dank aan Jeanne van Bree.

Weerderheemartikelen en Valkenswaardevol

Henk van Mierlo vindt de 500 woorden (voor één artikel) te weinig, maar we mogen blij zijn dat Valkenswaards Weekblad tot regelmatige plaatsing bereid is.

Voor de wekelijkse foto van Valkenswaardevol staat de telefoon bij Etienne Wetzter soms roodgloeiend. Daaruit blijkt het maatschappelijk belang van deze reeks. Houden zo.

Genealogie

De verzameling telt nu 192.000 bidprentjes! Opmerking Henk van Mierlo: bij 200.000 graag publiceren in de media. Er zijn dubbele prentjes; daarvan zijn er 15.000 weggegeven aan de NGV (Nederlandse Genealogie Vereniging). Van twee kerkhoven hebben we de gegevens van de gemeente gekregen. De groep maakt reclame (bij KBO bv. Wil Peels) voor stamboomonderzoek met een spreekuur.

Carolus

De voorzitter stelt dat de situatie is zoals het in het verslag staat.

Website en Weerderheemcollecties

Aanvullend wordt medegedeeld dat de restyling gebeurt. Voor een deel ook inhoudelijk.

De items van de beeldbank kunnen van de website af. We kunnen nog altijd hulp voor de beeldbanken gebruiken. De beeldbank telt zo'n 15.000 bezoekers op jaarbasis.

Bibliotheek

Bij titels worden ook de inhoudsopgaven (indien mogelijk) weergegeven. Er zijn zo'n 1000 bezoekers geteld.

Fotobeeldbank

Het aantal groeit gestaag; er komen er nog een aantal op.

Sponsors

De voorzitter noemt ze op: gemeente, grand café De Zwaan en de winkels Rijnders, Koolen en Priem.

AVG. We hebben ingezet om wettelijk te voldoen aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming. Na enkele maanden staat de teller op 62 ondertekenaars. Het bestuur blijft verzamelen. In het vervolg laten we nieuwe leden meteen hiervoor tekenen.

Financieel verslag

Een toelichting van de penningmeester. In de balans zit iets raars, iets niet verwerkt in het eigen vermogen. Het bedrag van 26.000 wordt 23.800.

Er worden wat verduidelijkingsvragen gesteld.

Van de kascommissie zijn Wim den Boer en Bert van Meijl vanavond niet aanwezig. Frans Bosmans leest de bevinding van de commissie voor. Suggestieve aanvulling in het vervolg: reserveringen toevoegen en bestemmingen benoemen. Overigens zijn de financiële zaken over 2018 op orde en wordt decharge verleend aan penningmeester en bestuur.

Er wordt een nieuwe kascommissie vastgesteld: Bert van Meijl mag nog eenmaal, Frans Bosmans 2x en nieuw toegevoegd: Leo Wijnen.

3 Bestuurssamenstelling

Wil Mesman is aftredend als bestuurslid/penningmeester. Hij wil nog een periode doorgaan. Bij acclamatie wordt dat geaccordeerd door de vergadering.

De voorzitter bevestigt ten slotte de samenstelling van het heemkundebestuur 2019.

4 Rondvraag

Christ vd Besselaar vraagt om de 'kadasterplaten' te bekijken.

Er is kennelijk goed gecommuniceerd tijdens deze bijeenkomst, want er zijn verder geen vragen of opmerkingen meer.

Jan Bleijerveld complimenteert het bestuur met het goede beleid van afgelopen jaar en het duidelijke zicht daarop middels het boekje 'Jaarverslag 2018'.

Hierna is het pauze.

Na de pauze volgt de inleiding van Sjef Tooten over 'de wegen' van Valkenswaard.

Sjef Tooten secr

Verslag secretariaat 2019

Het bestuur is in 2019 even trouw als voorgaande jaren telkens bijeen geweest op de eerste dinsdag van de maand. De reeks wordt na mei altijd onderbroken tot september.

Op de bijeenkomsten zijn bijna altijd alle bestuursleden aanwezig. Soms valt de een of ander even uit wegens familieomstandigheden of een persoonlijk gezondheidsprobleem.

Elke vergadering komt ook elke bestuurslid aan haar of zijn trekken voor wat betreft de inbreng.

Dat komt uiteraard ook omdat ze allen betrokken zijn bij werkgroepen en/of zelf een vaste activiteit hebben: heemavonden, financiën enz. Er wordt immer even teruggezien, verslag van vorige keer doorgenomen en wederwaardigheden gedeeld.

Op elke vergadering komt het item 'werkgroepen' terug. Dan wordt gedeeld wat er in die groepen is besproken of ontwikkeld. Nu en dan worden, vaak om praktische redenen, leden van zo'n werkgroep erbij betrokken.

Voor nieuwe input, of het nu ideeën of niet eerder besproken acties zijn, is altijd tijd. Dat geldt ook voor mededelingen van elders, van het regio-overleg, van de Raad van Aangeslotenen, van grensoverschrijdende bijeenkomsten, van de A2-erfgoedcommissie, van bijeenkomsten die de gemeente heeft gehouden en zo meer. Zit daar iets bij wat het bestuur interessant vindt, dan worden stappen ondernomen. Bv. een vraag in de Heeminfo om tot een nieuwe werkgroep te komen.

Naast de reguliere maandvergadering is er dit jaar vaak extra bijeengekomen omdat in september een boek uitgegeven werd. En er is een rooster, dat Loet Visschers opstelt, om de dinsdag-openingsavonden te bemensen. Daar hadden we extra hulp bij nodig, van wege uitval, en gelukkig is Ellen Poppeliers daarin gestapt.

Het bestuur neemt, als gezegd, de werkgroepactiviteiten door. Daar moet bij worden opgemerkt dat alle werkgroepen dit jaar voorbeeldig hun best hebben gedaan. Dat moest ook wel, want er was veel te doen. Bij sommige activiteiten ging het 'zijn gangetje' maar werkgroep Wereldoorlog II, de website en beeldbanken en werkgroep archeologie moesten stevig aan de bak vanwege het grote aanbod dat bij hun op tafel kwam. Gesteld kan worden dat de heemavonden en reis succesvol waren.

De penningmeester deed zijn best om de financiële gegevens 'in nieuwe banen' te leiden. Daarbij prijzen we ons voorlopig nog gelukkig dat het subsidiebedrag zoals verwacht door de gemeente is gegeven. Onze Rabobankactie leverde een mooi extra bedrag op. De AVG-lijst groeide niet echt.

Aan publiciteit heeft het ons niet ontbroken. Met de zekerheid van wekelijks en maandelijks bijdragen in het Valkenswaard Weekblad. (Een adering is het stoppen van boekhandel Priem, want daar hadden we veel contact mee en werden onze uitgaven verkocht.) Er waren ook andere momenten dat Weerderheem op de voorgrond stond, vooral in september vanwege de bevrijdingsherdenking en de seniorenmarkt. We kwamen in actie voor de bomen op de Luikerweg. Werkgroep Tongval scoorde in de provincie. Leverde dat allemaal veel leden op? Per 1-1-2019 waren er 137 leden en per 31-12-2019 zijn we met 139 leden. Overleden: Ria van Gerven en Jan van de Kerkhof.

De werkgroep Wereldoorlog I heeft haar werk gedaan, al mag een en ander nog toegankelijk opgeslagen worden. Maar er liggen vragen voor nieuwe werkgroepen, zoals bv voor 'kunstzinnige ornamenten' in Valkenswaard en de 'historische zandpaden'.

De inbreng van materiaal van mensen die aan het opruimen zijn gaat gestaag door. Ook organisaties droppen hun archieven of foto's op de heemkamer. We zeggen bij elk aanbod dat alleen het echt waardevol materiaal gearchiveerd wordt en dat de rest weg gaat. Erwin van Oorschot heeft aan beide acties de handen eraan vol. Van belang daarbij is dat de opbergcapaciteit blijft voldoen, dat de heem- en bestuurskamer opgeruimd blijven en dat groepen en individuen toch plezierig kunnen blijven werken. Nieuwe nodige spullen zijn aangeschaft. De toiletvoorziening wordt opgeknapt.

De in- en uitgaande post slinkt. Veel organisaties communiceren, evenals wij, digitaal. We zien uit naar het moment dat 'papier zaken' nog maar absoluut minimaal zijn.

Met onze accommodatie zitten we goed. De foyer met bar is prima te gebruiken. De veiligheidsvoorzieningen worden regelmatig gecontroleerd. De toegangsdeur (voor deur) blijft een zwakke schakel in de voorzieningen.

Het bestuur zoals het er nu zit kan voortreffelijk met elkaar overweg. Het lijkt evenwel alsof ze van geen ophouden weten. Toch is verse inbreng op enig moment gewenst. Voorzitter Henk is al geruime tijd doende om een vervanger te vinden.

Sjef Tooten secr

Verlagen 2019

***Archeologie

In 2019 is de werkgroep Archeologie gegroeid tot 7 leden: Harry Baken, Wil Peels, Marcel Schmeits, Sjef Tooten, Bas Verbeek, Marion Versmooren en Gerda Versteegden. Zij dragen allemaal hun steentje bij, ieder vanuit de eigen interesse en mogelijkheden. Wij vergaderen maandelijks op de 4de dinsdagavond van de maand. Daarnaast treffen we elkaar regelmatig in het veld.

Aan de hand van onze doelstellingen worden de hoogtepunten van 2019 hieronder kort beschreven:

1. Vergroten van de kennis over, en het publieke bewustzijn van, de waarde van ons erfgoed

- We hebben 45 rapporten ontvangen en deze zullen worden toegevoegd aan de database met rapporten van archeologische onderzoeken in Valkenswaard, zie <https://weerderheemcollecties.nl/cgi-bin/archeologie.pl>
- Bijzonder blij zijn wij met het rapport van Jan Broertjes over de amateuropgraving in 2000/2001 aan de Dragonder alwaar een nederzetting uit de Romeins tijd is blootgelegd. Alle tekeningen en vondsten zijn aan de werkgroep overgedragen.
- Tijdens de algemene ledenvergadering van Groen & Heem hebben we een lezing verzorgd over archeologie.
- I.v.m. de herinrichting van de N69 Zuid hebben we een landschapsbiografie opgesteld, een beschrijving van deze 'bestraatten weg' vanuit historisch perspectief.
- Een collectie potten uit de IJzertijd, die is gevonden bij de opgraving aan de Waalresesweg op het voormalige Elcoma terrein, wordt momenteel tentoongesteld in een vitrine in de hal van het gemeentehuis.
- Tijdens de Nationale Archeologie Dagen is op 10 oktober een boor- en erfgoedradaronderzoek gedemonstreerd op het buitenterrein van de voormalige sporthal aan de Amundsensstraat. Er zijn onbekende verstoringen in de ondergrond aangetroffen die nader onderzoek vragen. Met een 30-tal bezoekers was het een geslaagd evenement.

2. Belangenbehartiging archeologie op gemeentelijk niveau

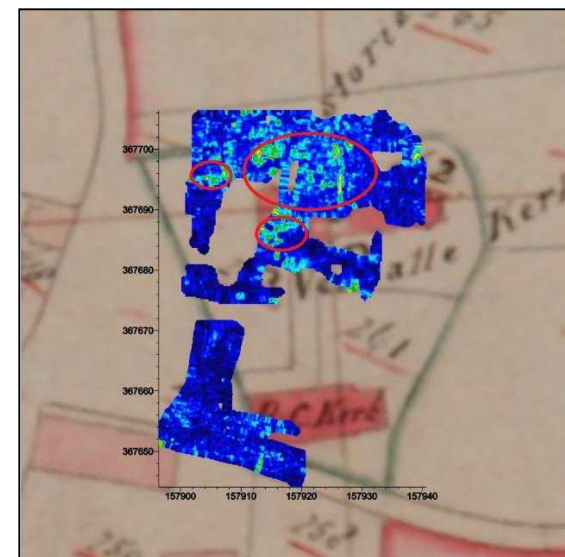
- Ieder kwartaal heeft een overleg plaats gevonden met de verantwoordelijk wethouder, Theo Geldens, en ambtenaar, Marco Antonis, van de gemeente

en de regionaal archeoloog, Ria Berkvens, van de ODZOB (Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant).

- In 2019 hebben verder gespeeld de invoering van de nieuwe Omgevingsvisie en de gebiedsontwikkeling Dommelland. Erfgoed heeft, ondanks onze inspanningen, vooralsnog geen prominentere plaats gekregen, dus er blijft werk aan de winkel.

3. Archeologie in de praktijk

- Een archeologische en cultuurhistorische inventarisatie (onderdeel bureaustudie) is opgesteld voor een 5-tal projecten: vervangen riolering in de Peperstraat, Reisvennestraat en Hoge Akkers, sloop en nieuwbouw aan de Eindhovenseweg 51 (voormalige SNS-bank), Kromstraat 75-77 en Markt 58-62 (voormalige ABN-bank) en tot slot herinrichting Tongelreep. In dit kader is er ook een training ontwikkeld en gegeven.
- Proefsleufonderzoeken hebben plaats gevonden aan de Dr. Schaepmanstraat, Kloosterplein, Kromstraat 75-77, Mgr. Smetsstraat 30 en Zeelberg 37. Aan de Kromstraat is een erf uit de Nieuwe Tijd blootgelegd. Onder het Kloosterplein liggen de vermoedelijke resten van een werkplaats (leerlooierij/lijmziederij) uit de 19^e eeuw.
- Een opgraving aan de Mgr. Smetslaan 30 heeft buiten ons medeweten plaatsgevonden. Er is een erf uit de 16e eeuw blootgelegd, daar waar de Mgr. Smetsstraat de N69 kruist. Hieraan hebben wij in goed overleg met (archeologisch onderzoeks- en adviesbureau) RAAP (Regionaal Archeologisch Archiverings Project) kunnen meewerken. Deze opgraving loopt door naar 2020.
- Daarnaast hebben we 2 archeologische waarnemingen uitgevoerd aan de Maastrichterweg en aan de Ooistraat.
- Middels erfgoedradaronderzoek hebben we studie gemaakt van de resten van de oude Antoniuskapel en de schuurkerk in Borkel. Wanneer we de verwachtingskaarten overleggen met de kadaster 1828 kaar-

ten dan zien we op een diepte van -1.00m onder maaiveld diverse geometrische structuren verschijnen die in verband kunnen staan met fundamente van de oude kapel en pastorie.

Hoewel de kaarten niet gelijk passend zijn lijken met name enkele smalle rechte structuren symmetrie te vertonen met het silhouet van de oude kapel en pastorie.

- Momenteel wordt gewerkt aan een onderzoek om de verdedigingswerken, schansen en landweren in kaart te brengen.
- Er is deelgenomen aan de regioday van de Archeologische Vereniging Kempen- en Peelland (AVKP), onderdeel van de AWN (*Archeologische Werkgemeenschap Nederland*, waar Weerderheem en enkele leden individueel lid van zijn). Harry Baken volgt momenteel de Basiscursus Archeologie waardoor ons kennisniveau verder wordt verhoogd.
- Tot slot is er een collectie steentijdvondsten bij de Achterste Brug aan ons gemeld, die nu verder in kaart wordt gebracht.

Wil Peels

***De Grote Oorlog, Wereldoorlog I

Vanaf 2014 werd herdacht dat honderd jaar geleden de Eerste Wereldoorlog Europa teisterde.

Een grensoverschrijdende werkgroep van zes Belgische heemverenigingen (Achel, Bocholt, Hamont, Kaulille, Neerpelt, Sint-Huibrechts-Lille) en drie Nederlandse heemkundekringen (Cranendonck, Valkenswaard, Heeze-Leende-Zesgehuchten) verzamelde hierover historisch materiaal om een expositie in te richten in de Achelse Kluis. Het doel van deze expositie was: de oorlogsgebeurtenissen in de regio in beeld brengen. Deze tentoonstelling liep tot en met de maand mei van 2019 met jaarlijks een ander thema.

2014-2015 'De guerrilla van generaal Deschepper in Noord-Limburg.'

2015-2016 'De Doodendraad: de elektrische draadversperring aan de grens.'

2016-2017 'Spionage': berichten over de situatie in België.

2017-2018 'Dagelijkse leven & Smokkel.'

2018-2019 'Einde WO I & Treinontploffing Hamont'

De expositie werd bij toerbeurt bemand door vrijwilligers van de deelnemende heemkundekringen, inclusief Weerderheem Valkenswaard.

Tijdens de tentoonstellingsjaren werd de aandacht voor De Grote Oorlog steeds gewekt bij de scholen in Valkenswaard. Hier werd op redelijke schaal gebruik van gemaakt.

Na vijf jaar kwam er een einde aan dit toch wel uniek grensoverschrijdende project: het ongekend en vergeten WO I-verhaal rond de Achelse Kluis. Met zowat 30.000 bezoekers aan de tentoonstellingen en re-enactments. Met dank aan Weerderheem-onderzoekers Leo Brabander, Leo Wijnen en Harry Nijhuis en aan de 'suppoosten' Wiel Creemers, Jan Michiels, Leo Wijnen, Harry Nijhuis, Ineke Maas en Mientje Kwinten-Evers.

Dit gigantisch project is op zaterdag 28 september 2019 met verve afgesloten op de Achelse Kluis met een rondleiding en degustatie met diverse Achelse trappistjes en bijbehorende hapjes, zoals de Bourgondische Vlamingen dat kunnen.

Op 10 januari 2020 is officieel de kasboek gesloten met een batig saldo van € 1369,18 en dit tegoed wordt behouden voor de grensregio onder een nieuwe projectnaam: 'Erfgoedprojecten Noord-Limburg'. Hkk Weerderheem staat positief tegenover eventuele nieuwe grensoverschrijdende activiteiten/projecten indien het onderwerp ook Valkenswaard aangaat en er leden gevonden worden die zich in willen zetten.

Als naslagwerk krijgen we van de huidige organisatie een ingebonden exemplaar met alle zes uitgegeven brochures. Naast de behandelde thema's 1914-1918 ook een beschrijving van de deelnemende dorpen anno 1914.

Aan mij rest de taak om alle onderzoeksresultaten WO I over Borkel & Schaft, Dommelen en Valkenswaard te archiveren en toegankelijk te maken via de website van Weerderheem.

Leo Wijnen

***Tongval

Wat hebben wij Joke, Tilly, Mieke, Jolanda, Frans en Mientje, gedaan met Tongval? Iedere derde maandag van de maand komen wij bij elkaar in de heemkamer. Sjef zet voor ons koffie. (Wanne goeie mens hè). Nadat iedereen z'n lief en leed heeft verteld gaan we ook nog wat doen.

Harrie Moonen kwam ons gezelschap houden. Later blijkt dat zijn interesse en tijd toch meer bij het IVN ligt. Jammer voor ons. Mieke en Harrie waren 50 jaar

getrouwd; dat werd gevierd met een mooi feest. Het overlijden van Martien Wijnen (van Tilly) heeft ons diep geraakt.

Interview met Evert Meijs gehad over ons dialect en Tongval. Op 'Valkenswaard.Nieuws.nl' digitaal te zien geweest.

Verhaaltje van Mieke 'Over Lôope', met tekening van Tilly, in Valkenswaards Weekblad geplaatst.

Verhaaltjes voor boekje 'Goed Gebekt in eigen dialect' nr. 17 geschreven, nagekeken en weer 'n mooi resultaat.

Verhaaltjes ingestuurd voor het Boekenweekboek in Lith. Tilly was genomineerd en mocht haar verhaaltje komen voorlezen. In Dommelen bij de ouderen onze verhaaltjes laten horen. In het kwartaalblad 'Brabants' heeft tweemaal 'n artikel van ons gestaan.

En zo hopen we dat 2020 ons weer inspiratie geeft om door te gaan.

Mientje Kwinten

***Vitrine 'Bibliotheek Valkenswaard'

We, Tilly Wijnen-Firet en Mientje Kwinten-Evers, hebben dit jaar verschillende dingen tentoongesteld. Wegens privé-omstandigheden is er niet zoveel variatie geweest. De vitrines waren wel altijd gevuld. Er was i.v.m. 75 jaar bevrijding 'n tentoonstelling in de leeszaal van de bieb. We hadden onze diensten aangeboden, maar dat was niet nodig.

Merkclappen en oude boeken waren er te zien. Beelden en afbeeldingen van heiligen en oude kleding vormden de laatste invulling.

We krijgen altijd koffie van de medewerkers van de bieb, ze hebben oprechte belangstelling en zijn heel positief. René van Nieuwkuijk van 'Cordaad Welzijn' (dementheek) is ook dankbaar dat we een vitrine voor hem in orde maken.

De vitrinevrouwkes Tilly en Mientje

***Lezingen en Heemreis

15 januari

Peter Trommar: 'Het kanaal legde het af tegen het spoor'.

Rond 1850 was het Eindhovens kanaal van onschatbare waarde voor de industrie van Eindhoven. De kosten van de aanleg van het kanaal waren 150.000 gulden. Dit werd gefinancierd door de uitgifte van aandelen. De grootste inschrijvers kwamen

uit de textiel-, de tabaks- en de hoedenindustrie. Daarvoor bestonden de wegen uit karrensporen en zandwegen. Het kanaal was in gebruik tot 1974 waarna men overstapte op vervoer over de weg.

19 februari

Johan van Hassel: 'Wat gebeurde aan boord van de Corma?'

Binnenvaarschip Corma dankt zijn naam aan Cornelis en Maria. Dit zijn de ouders van opdrachtgever Johannes van Hassel, tevens de grootvader van spreker Johan. Zij behoren tot een oud schippersgeslacht. Het verhaal van Johan gaat over de bouw van het schip in de Eerste Wereldoorlog, het leven aan boord, de sleepvaart op de Rijn en het gebruik van het schip in de Tweede Wereldoorlog voor de evacuatie van de bewoners van de Grebbeberg.

19 maart Algemene Leden Vergadering

Na de pauze, Sjef Tooten: 'Onze wegen'.

Van oudsher liepen er belangrijke wegen door Zuidoost Brabant. Zij verbonden de grote steden zoals Bergen op Zoom, Breda en 's-Hertogenbosch met het achterland van Maastricht, Keulen en Luik. Ook de waterwegen zoals de Dommel speelden een belangrijke rol bij de ontwikkeling van ons gebied. Na 1800 ging men wegen verharder tot het indrukwekkende wegennet van nu.

16 april

Ernst Vos: '75 jaar Operatie Market Garden'.

Spreker Ernst Vos is als vrijwilliger verbonden aan museum Bevrijdende Vleugels in Best. Hij belicht in deze lezing de verplaatsing van de troepen vanaf de grens bij Valkenswaard naar het noorden. Dit gewaagde plan van veldmaarschalk Montgomery hield in, dat Britse en Amerikaanse lucht-landingsdivisies binnen drie dagen de belangrijke bruggen over de Maas, Waal en Rijn zouden veroveren. 'Market' omvatte het luchtlandingsplan en 'Garden' het grondoffensief. Valkenswaard is bevrijd op 17 september 1944. Vandaar dat dit in september 2019, na 75 jaar, uitgebreid gevierd werd.

21 mei

Jac. Biemans: 'August von Bonstetten. Een Zwitsers militair schetst 's-Hertogenbosch, 1815-1824'.

Historicus Jac. Biemans vertelt over zijn historische boek. Hierin worden we door August von Bonstetten door middel van tekeningen en schetsen meegenomen in een spannende speurtocht van het dagelijks leven van een militair rond 1820, van zijn eet- en drinkgewoontes tot verliefdheden. De unieke egodocumenten zijn in particuliere en openbare collecties in Argentinië, Frankrijk en Zwitserland te zien.

Dit geeft een fascinerende inkijk in 's-Hertogenbosch in de eerste jaren van het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden.

10 september

Jan Broertjes: 'Het Brabantse landschap; de vorming daarvan en zijn vroege bewoners'.

Ons landschap is gevormd door verschillende gebeurtenissen tijdens de ijstijden van 2,5 miljoen jaar geleden. Deze ijstijden werden afgewisseld door warmere tussenijstijden, te vergelijken met ons huidige klimaat. In dit landschap van smeltwaterdalen vond de mens al vroeg zijn weg. De landschapsvormen, het reliëf, de beken en de mens krijgen aandacht in deze lezing.

21 september

Heemreis. In Nederland, naar Amersfoort en Huize Doorn.

In Amersfoort startten we ons bezoek bij 'Grand Café Hemels'. Dit grand café bevindt zich in een uniek monumentaal pand uit 1900 met prachtige glas-in-lood ramen. Tegen 11 uur meldden de drie deskundige gidsen zich voor de stadswandeling. Gedurende de wandeling van anderhalf uur liepen we door de unieke historische stad met onder andere middeleeuwse Muurhuizen, de 'Onze Lieve Vrouwetoren' en de Koppelpoort, een onderdeel van de oude stadsmuur. We passeerden ook het geboortehuis van Piet Mon-driaan, tevens museum.

Na de lunch vertrokken we naar Doorn. Hier brachten we een bezoek aan 'Huize Doorn', bekend door de bewoning van Keizer Willem II. De rondleiding werd verzorgd door drie enthousiaste gidsen. Voor de inrichting van 'Huize Doorn' heeft de keizer 59 treinwagons met o.a. kostbare meubels, serviezen en wandtapijten uit Berlijn laten overkomen. Na de rondleiding was er nog vrije tijd voor een wandeling door het park en een drankje.

15 oktober

Cees Montagne: 'De bouw van de Sint Jan in Den Bosch'.

In deze lezing volgen we de geschiedenis van de Sint Jan vanaf de bouw in 1200 tot aan de 20^e eeuw. Van de Mariakapel en kooromgang tot aan de brand in 1584. En van de herbouw rond 1600 van de nog steeds bestaande koepel tot aan de laatste restauraties. Sinds de oplevering in 2010 van een tien jaar durende restauratie is er een nieuw beeld aan de kathedraal toegevoegd: Via een engel met een mobieltje kunnen we nu contact hebben met de Hemel. Met orgelmuziek omlijstte Cees deze lezing.

19 november

Peter Trommar: 'Het Sinterklaasbombardement van 1942'.

Op 6 december 1942 werden in de Eindhovense binnenstad diverse gebouwen onverwacht door de RAF gebombardeerd. Volgens de Engelse geallieerden produceerden de Eindhovense fabrieken communicatieapparatuur voor de Duitsers. Naast de Philipsfabrieken werden het ziekenhuis en vele woningen verwoest, waarbij 135 burgers omkwamen. Door middel van een groot aantal foto's, kaarten en een film bracht Peter operatie 'Oyster' in beeld.

17 december

Verrassingsavond. Toon van Cranebroek: 'Smokkelen'.

Op deze avond vertelde Toon over de smokkelpraktijken van de arme grensbewoners rondom Valkenwaard. De nu eenvoudige producten zoals koffie, nylons, sigaretten, boter en melk waren toen gewilde smokkelwaar. Dit was altijd een gevaarlijke bezigheid, waarbij geregeld slachtoffers vielen. Smokkelen was ten tijde van de WO-I en II 'big business'. Uit de collectie van het 'Smokkelmuseum Cranendonck' in Budel waren diverse materialen te zien. Ook vertelde Toon een aantal anekdotes over die tijd.

Jeanne van Bree

***Kadasterwerkgroep Weerderheem

Op de heemkamer zijn sinds enkele jaren gedigitaliseerde kadastragegevens beschikbaar van Dommelen, Borkel en Schaft en Valkenswaard. Deze gegevens kunnen via de zogenaamde 'Kijkfunctie' gebruikt worden om het verleden van één of meer percelen of gebouwen in beeld te brengen, op verzoek van geïnteresseerden of historieschrijvers. De opdrachten variëren van het verzamelen van summere gegevens, tot een uitgebreid verslag van het onderwerp. Het gebruik en weergeven van deze gedigitaliseerde kadastragegevens is alleen toegestaan als deze worden gebruikt voor historische doeleinden. De heemkamer fungeert in deze alleen als doorgeefluik. Hiervan is ook het afgelopen jaar 2019 weer druk gebruik gemaakt. Aan het eind van het jaar stond de teller van de klussenlijst op 41. Hieruit blijkt dat de kadastrergroep opnieuw heeft bewezen van nut te zijn bij het vergaren van informatie voor schrijvers, gemeente en privépersonen.

Volgens afspraak tot aan de zomervakantie 2019 hebben de leden van de kadastrerwerkgroep aan het project 'Wetenswaard2018' bijzonder veel aandacht besteed aan het ontwerpen en beschrijven van de kadastrale historie van uiteenlopende particuliere en zakelijke panden in onze gemeente. Ook enkele projecten uit andere

gemeenten zijn in behandeling genomen. Het werkstuk bestaat dan uit een beschrijving op A-3 formaat die op fotokwaliteit wordt afgedrukt en die door de belangstellende ingelijst kan worden om opgehangen te worden of als cadeau kan dienen. Het werkstuk bevat een verhaal van enkele honderden woorden, waarbij kadasterkaarten en/of veldwerken van het perceel de tijd visualiseren. Ook worden er foto's vanuit de beeldbank of huidige situatie, plus het logo van de heemkundekring in opgenomen. In het afgelopen jaar zijn er 18 verzoeken tot het uitwerken van dergelijke projecten tot ieders tevredenheid gehonoreerd.

Na vorige workshops hebben zich twee leden aangemeld om de werkgroep te versterken. De 'werkgroep' bestaat nu uit de leden Henk van der Heijden, Wiel Creemers, Frits Hendriks en Frans Bosmans. Taakverdeling: Henk is bezig met het up-to-date houden van de 'Kijkfunctie', het aandragen van opdrachten en het aansturen van de groep. Wiel en Frits nemen het leeuwendeel van de opdrachten op zich en werken ze uit. Frans neemt de randzaken voor zijn rekening. Hierdoor is het mogelijk om de verzoeken binnen de afgesproken tijd af te leveren.

Zaterdag 21 september hebben Wiel Creemers en Frans Bosmans op de seniorenmarkt in de Hofnar een stand ingericht over het kadasterwerk en de belangstellende bezoekers toelichting gegeven wat de werkgroep voor hen zou kunnen betekenen. Wel veel belangstelling maar weinig concrete opdrachten.

Niettemin mag het jaar 2019 weer gezien worden als een jaar waarin de kadastergroep van Weerderheem heeft bewezen een unieke activiteit in huis te hebben. Er wordt nog ijverig nagedacht om meer bekendheid te geven aan deze activiteit. Mogelijkheden daarvoor zijn o.a. het presenteren op unieke plaatsen zoals de bibliotheek, de VVV, sporthal e.d. van reeds eerder afgewerkte projecten.

De Weerderheem Kadastrergroep

Financieel overzicht 2019 Heemkundekring Weerderheem

Financieel overzicht 2019 Heemkundekring Weerderheem				
	Realisatie		Begroting	
	2018	2019	2019	2020
Baten				
400 Contributies	€ 4.393	€ 3.303	€ 4.500	€ 4.500
401 Giften en sponsoring	€ 468	€ 2.949	€ 150	€ 200
403 Subsidies	€ 10.750	€ 10.750	€ 10.750	€ 10.750
404 Opbrengst boekverk.	€ 54	€ 1.058	€ 50	€ 5.000
405 Verkoop "Goed Gebekt"	€ 146-	€ 197-	€ 25	€ 150
406 Verkoop jubileumboek	€ 474			
407 Rente	€ 130	€ 3	€ 100	
408 Diversen	€ 306	€ 82		
409 Kadaster	€ 612	€ 162	€ 250	€ 100
410 Cursussen			€ 100	
Opbrengst website			€ 375	€ 800
Resultaat		€ 6.960		

	€ 17.041	€ 25.070	€ 16.300	€ 21.500

Lasten				
300	Brabants Heem	€ 68	€ 70	€ 70
301	Heemreis	€ 56-	€ 128-	
302	Kosten boekuitgaven	€ 18	€ 7.852	
303	Werkgroepen		€ 40	€ 100
304	Periodiekske/Heeminfo	€ 182	€ 87	€ 200
305	Heemavonden	€ 210	€ 746	€ 400
306	Kosten archief		€ 63	€ 500
307	Representatiekosten		€ 177	€ 100
308	Secretariaat	€ 366	€ 369	€ 400
309	Contr.+abonnementen	€ 60	€ 129	€ 100
310	Assurantie	€ 357	€ 359	€ 380
312	Heemkamer	€ 13.194	€ 14.330	€ 14.000
313	Bestuurskosten	€ 38		
314	Diversen	€ 380	€ 45	€ 200
315	Automatisering	€ 155	€ 1.001	€ 300
316	Jubileumuitgave	€ 9-		
	Bibliotheek		€ 100	
	Afschrijvingen			
	Archief		50	
	Jubileumviering			
	Resultaat	€ 2.078		€ 4.950
	
		€ 17.041	€ 25.070	€ 16.300
				€ 21.500

Balans	01-01-19	31-12-19
Activa		
Inventaris heemkamer	€ 631	€ 631
Bankrekening Rabo	€ 5.104	€ 1.596
Spaarrekening Rabo	€ 22.120	€ 18.123
Spaarrekening Robeco	€ 1.586	€ 1.586
Kas	€ 627	€ 412
Kruisposten	€ 250	€ 250

	€ 30.318	€ 22.598
Passiva		
Kruisposten		
Vooruitontvangen contributie	€ 1.332	€ 325
Reservering	€ 3.062	€ 3.062
Te betalen declaraties		€ 247
Te ontvangen facturen		€ 247
Eigen vermogen	€ 23.846	€ 23.846
Resultaat voorgaande jaren		€ 2.078
Winst/Verlies	€ 2.078	€ 6.960-

	€ 30.318	€ 22.598

Wil Mesman
Penningmeester

***‘Leven en overleven in oorlogstijd’, boek Weerderheem

Begin 2019 ontstond bij enkele leden het idee een boekje uit te brengen met nog niet eerder gepubliceerde verhalen over de oorlogsperiode 1940-1944 in Valkenswaard. Het idee werd enthousiast onthaald door het bestuur van Weerderheem en in februari ging een werkgroep van zo'n zeven personen aan de slag; Christ van den Besselaar, Frans van Ham, Ger Swinkels, Etienne Wetzler, Henk van Mierlo, Sjef Tooten, Toon Winters en voorzitter Henk Wessels.

De tijd was kort want nog voor de zomervakantie moesten alle verhalen klaar zijn om bij aanvang van de bevrijdingsactiviteiten in september een boekje met die verhalen te kunnen presenteren.

Er werd een oproep gedaan in de plaatselijke media om te kijken of er onder de bevolking nog onbekende verhalen circuleerden en wellicht nog foto's uit die tijd gevonden konden worden. Dat leverde uiteindelijk zeventien verhalen op. Enkele van die verhalen zijn geschreven door nabestaanden van hen, die de ellende van de oorlog daadwerkelijk hebben ondervonden. Bovendien werd een verhaal toegevoegd over enkele inwoners van Dommelen, die als vluchtelingen de huidige oorlog in Syrië hebben meegemaakt.

De verhalen werden geschreven door Christ van den Besselaar, Frans van Ham, Henk van Mierlo, Hans Schellens, Toon Winters, Tilly Wijnen-Firet, Joke Peels-Mollen, Sjef Tooten en Ellen Poppeliers, Ger Swinkels en Jacques Marsmans (+ bewerking van bijdrage van Martinus de Brouwer). Het boek kreeg de titel mee 'Leven en overleven in oorlogstijd. Valkenswaard 75 jaar bevrijd'.

Het Dommelsch Designteam (Frans Vierstraete en Rob Cornelissen) zorgde voor een fraaie lay-out en drukkerij Schoenmakers leverde 700 exemplaren. Dankzij de financiële hulp van enkele sponsors kon de verkoopprijs laag gehouden worden. De belangstelling ervoor was groot en verwacht mag worden dat het restant aan boeken in het bevrijdingsjaar 2020 alsnog verkocht zal worden.

Op vrijdag 13 september werd het boek gepresenteerd tijdens een gezellig-drukke bijeenkomst in de nagenoeg volle theaterzaal van de Hofnar. Bij die gelegenheid konden de aanwezigen luisteren naar bijdragen van drs. J. van Oudheusden, (oud) provinciaal historicus, over de problemen van de geallieerden tijdens de aanloopfase van onze bevrijding (Market Garden en Slag om Zeeland) onder de titel 'Oponthoud in de Kempen', en van prof. dr. A.J. Bijsterveld, Universiteit Tilburg, over 'De Jodenvervolging in Brabant'. Met een muzikale bijdrage door Jacques Marsmans. Loet Visschers was de presentator.

De uitreiking van het boek werd gedaan door burgemeester drs. Anton (A.B.A.M.) Ederveen, die de eerste exemplaren overhandigde aan Lisa van Riet en Rang van Ham, achterkleinkinderen van respectievelijk Martinus Smeets en Rang van Ham, militairen in Wereldoorlog II. De verkoop van het boek liep prima. Er zijn nog exemplaren verkrijgbaar op de heemkamer.

Christ van den Besselaar

***Genealogie

De werkgroep Genealogie bestond in 2019 uit de volgende personen: Annie Jeurissen, Piet Nass, Wil Peels, Huub Rutten en Loet Visschers, aangevuld met Threes van den Boogaart en Els Mollen, specifiek voor het onderdeel Burgerlijke Stand.

Korte (zeker niet volledige) opsomming van de activiteiten:

- De controle van de gegevens uit de Burgerlijke Stand, door Els en Threes, nadert langzaam het einde. Wat er gedaan is:
Borkel en Schaft: geboorten t/m 1920 (klaar), Huwelijken t/m 1919 (klaar), Overlijden t/m 1934 (klaar).
Dommelen: geboorten t/m 1920 (klaar), Huwelijken t/m 1920 (klaar), Overlijden t/m 1934 (klaar).
Valkenswaard: Geboorten nog te doen, Huwelijken t/m 1879 (gedeeltelijk klaar), Overlijden t/m 1950 (klaar).
- Annie en Piet hebben weer veel nieuwe bidprentjes gesorteerd en gecontroleerd op 'dubbele'. Tine Visschers heeft de ruim 5.300 nieuwe bidprentjes ingebracht.
Hiermee komt de totale collectie op 194.742 stuks. Inmiddels zijn ook 1.385 scans van bidprentjes zichtbaar op de website. Je komt op die website via de site van Weerderheem: www.weerderheemvalkenswaard.nl en dan via Collecties naar bidprentjes, of rechtstreeks naar: <https://weerderheemcollecties.nl/cgi-bin/bidprent.pl>
Tine Visschers, Piet en Loet hebben circa 8.000 nieuwe bidprentjes van de laatste jaren opgeborgen in de kasten op de heemkamer. Het paste nog net!
- Naar aanleiding van een artikel in het blad van de KBO over 'hulp bij stamboomonderzoek', hebben Wil en Loet op een paar middagen in maart, enkele 'onderzoekers' op weg geholpen.
- Op 16 maart waren Wil en Loet present op de Genealogische Ontmoetingsdag in Pelt (voorheen Neerpelt). Was een leuke dag, maar door gebrek aan publiciteit was er maar weinig belangstelling, dus redelijk rustig.

- De foto's en beschrijvingen van de grafmonumenten van het Servatiuskerkhof in Borkel (369 stuks) en het Martinuskerkhof in Dommelen (705 stuks) staan inmiddels op de website. Aan de Oude begraafplaats en Eikenhof wordt gewerkt.

Loet Visschers

***Website en Weerderheem Collecties

In februari gaat de totaal vernieuwde website online. Een slider met beeldbankfotootjes, een wie-wat-waar foto prominent in beeld en een geheel nieuwe lay-out zijn de meest opvallende zaken. Er zijn menu's en artikelen verplaatst, verdwenen of verhuisd naar Weerderheem Collecties. Ook de beeldbanken/ databases van Weerderheem Collecties worden aangepast aan de nieuwe lay-out.

Aan het eind van het jaar bestaat Collecties uit:

	<i>aantal records</i>	<i>op internet</i>	<i>bezoekers</i>	<i>bekeken records</i>
foto-beeldbank	26263	5828	12839	121884
bidprentjes	194735	194733	7692	74246
bibliotheek	1130	1090	987	2521
archeologie	137	137	425	1625
grafmonumenten	1074	1067	497	1118

Eind december is de ontwikkeling van een 6^e beeldbank/database gestart: Publicaties.

Door een aantal mensen wordt hard gewerkt de databases/beeldbanken verder aan te vullen. Het ZCBS programma waarin de databases/beeldbanken zijn ondergebracht wordt nog steeds verder ontwikkeld. Het testen hiervan en de voortdurende kleine aanpassingen en verbeteringen van de afzonderlijke beeldbanken vraagt erg veel tijd. Net zoals onderhoud, back-up en niet te vergeten de beeldbewerking.

Emmy Tooten

*webmaster weerderheemvalkenswaard.nl
systeembeheerder weerderheemcollecties.nl*

***Beeldbank Archeologie

De werkgroep Archeologie van de heemkundekring Weerderheem heeft zich tot doel gesteld de archeologische kennis over Borkel en Schaft, Dommelen en Valkenswaard toegankelijk te maken voor een breed publiek middels het opzetten van een database met rapporten van archeologische onderzoeken in Valkenswaard.

Deze database is te raadplegen op

<https://weerderheemcollecties.nl/cgi-bin/archeologie.pl>

De onderliggende rapporten kunnen niet worden gedownload, maar zijn te raadplegen in de heemkamer of kunnen worden besteld door een bericht te sturen naar het contactadres voor de werkgroep Archeologie:

<https://www.weerderheemvalkenswaard.nl/contact/archeologie.html>.

De ingangen voor de database zijn: type onderzoek, datum rapport en locatie-aanduiding, maar er kan ook op steekwoorden worden gezocht. De Archeologie database bevat 137 rapporten; de 45 rapporten die in 2019 zijn ontvangen worden binnenkort toegevoegd. De database is in 2019 door 425 bezoekers bezocht en die hebben 1625 onderzoeken bekeken.

Wil Peels

***Beeldbank genealogie

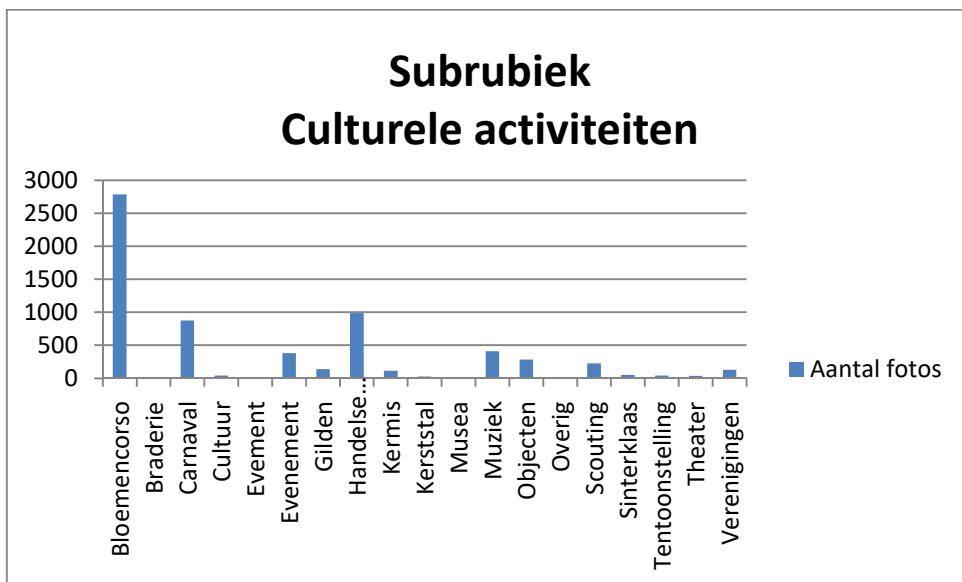
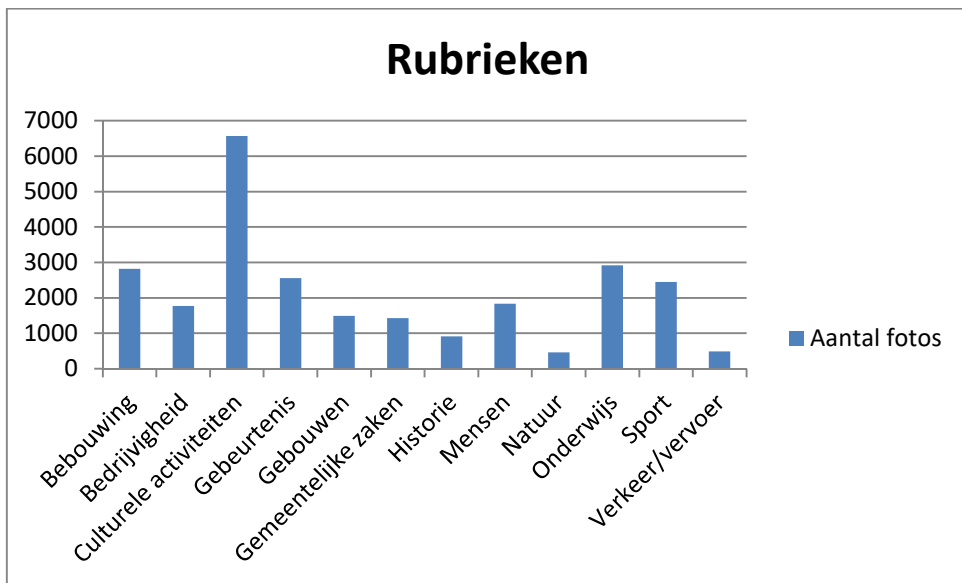
Zie bij genealogie.

***Beeldbank foto

De beeldbank is in 2019 (te) langzaam gegroeid naar 26132 foto's waarvan 22% via internet is te raadplegen.

Meer dan 13.000 zijn gekoppeld aan een geolocatie.

Foto's in de rubriek Culturele activiteiten vormen de hoofdmoot waarvan het merendeel in de subrubriek Bloemencorso.

Erwin van Oorschot

***Bibliotheek Weerderheem

Werkgroep Bibliotheek, bestaande uit Loet Visschers, Toon Winters en Karlijn Sies (een deel van het jaar), heeft haar werkzaamheden voortgezet. Elke donderdag zijn ze op de heemkamer aanwezig en ermee bezig.

Intussen staan van de circa 1100 publicaties de gegevens vermeld. Van veel publicaties (met name boeken) is ook de inhoudsopgave weergegeven. Daardoor kan met de zoekfunctie eenvoudig worden nagegaan of over een bepaald onderwerp informatie aanwezig is.

Wil Mesman

***Wereldoorlog II

Het jaar 2019 werd voor de leden van werkgroep Wereldoorlog II (Frans van Ham, Ellen Poppeliers, Sjef Tooten en ondersteuning Joke Peels-Mollen) een heel druk jaar. Dat was al begonnen na de zomer van 2018 met de oproep van de gemeente en 'Valkenswaard Viert' (promotiegroep Valkenswaard) om mee te werken aan een brede herdenking vanwege 75 jaar bevrijding in september 2019. Weerderheem heeft daaraan vanaf het begin medewerking verleend.

In het kort de items waarvoor de werkgroep zich inspande en/of zelf initieerde:

- * De glossy 'Leven en overleven in oorlogstijd' van de speciale Weerderheem-redactiegroep (zie elders in de verslagen). Met op vrijdag 13 september de presentatie van de uitgave en de start van de bevrijdingsweekherdenking van Valkenswaard in de Hofnar.

- * 'The Peacemakers' (muziekstuk van Karl Jenkins) werd op zaterdag 14 september door de Volharding opgevoerd in de Nicolaaskerk. Met name Frans van Ham heeft zich uitgesloofd (met veel bijeenkomsten ter voorbereiding) om deze uitvoering te voorzien van Valkenswaard's beeldmateriaal (1940-'45) dat op een groot scherm boven het koor werd gepresenteerd. (550 foto's, uitgezocht met Loet Visschers)

- * De bibliotheek had op de monitor in september een Weerderheemreportage over WO II.

- * Bevrijdingstentoonstelling (foto's) in de foyer van Carolus van circa 10 tot 20 september, waarvoor Frans van Ham de selectie en presentatie verzorgde.

- * We hebben bij diverse 'clubs' de organisatoren aan beeldmateriaal geholpen.

- * Bij 't Oude Wandelpark (Eindhovenseweg) plaatste Frank Paumen twee billboards met 'onze' foto's.

* 'Brabant, brug naar vrijheid' is een lijvige boekuitgave van Brabant Remembers met 75 karakteristieke verhalen vanuit heel de provincie. Ellen Poppeliers leverde er eentje van.

* Digischeurkalender voor basisscholen werd begin september gepresenteerd met één van de twaalf onderwerpen 'Wereldoorlog II' door Weerderheem.

* 'Oorlogsherinneringen' (combi Nederlands/Engelse uitgave). Een fietstocht in twee delen langs oorlogshistorische plekken in de regio. Fantastisch initiatief en mooi uitgewerkt door Ferdi Das, maar wel met flinke heemkundige (Frans van Ham) input. Het blijkt een gewild artikel voor fietsgroepen.

* Fietsroute 'Van Brug tot Brug' die wij vanouds steeds heruitgeven is nu 'een jaartje doorgeschoven'.

* De wandelclubs 'Voetje voor voetje' en 'de Grenslopers' namen vroegtijdig contact op om een oorlogsverantwoorde wandeltocht te organiseren op 22 september. Een tocht met allemaal 'oorlogsherinneringen'. Na een wat stroeve vergaderstart werd het genoemde zondag een grandioos succes. Weerderheem (Frans van Ham) 'versierde' bovendien de startlocatie (clubhuis 't Verzetje van TWC De Kempen) met een kleine expositie.

* Voor de viering van 4 en 5 mei had de gemeente gevraagd om Valkenswaards lesmateriaal voor de basisscholen naast of ter vervanging van het jaarlijkse 'Anne Frank-materiaal' en de mogelijkheid van gastlessen. Ellen Poppeliers en Sjef Tooten ontwikkelden twee lessen voor de bovenbouw die naar de scholen is gebracht. Gastlessen o.a. op bs De Schepelweyen.

* Tegelijkertijd hebben zij een lespakket ontwikkeld met beeldmateriaal 'Valkenswaard en Wereldoorlog II' dat in drie lessen de lokale geschiedenis ervan weergeeft. Door de leerkracht zelf te doen. Gesubsidieerd door Valkenswaard Viert en bij alle basisscholen aangereikt.

* Er was en is contact met De Bunker; daar werden echter dit jaar geen activiteiten van Weerderheem-uit geregeld; de 'foyer-Carolus-tentoonstelling' was aanvankelijk daar gepland.

* Etienne Wetzter zorgde in 'Valkenswaardevol' voor een geleidelijke aanloop naar 17 september. In de maanden daaraan voorafgaand plaatste hij daartoe 14 foto's voor fotoherkenning onder de rubriek Valkenswaardevol.

* Er verschenen eveneens in het Valkenswaards Weekblad enkele artikelen uit de computer van Henk van Mierlo.

Frans van Ham/Sjef Tooten

***'Valkenswaardevol' / Valkenswaards Weekblad

Valkenswaardevol heeft een goed jaar achter de rug.

Uit de vele reacties blijkt dat de rubriek veel bekeken en gelezen wordt. Bijzonder was de extra aandacht die geschonken is aan de foto's van WO II als opstap voor de speciale boekuitgave 'Leven en overleven in oorlogstijd' die in september 2019 heeft plaatsgevonden.

Maar er is nog een bijzondere gebeurtenis geweest in 2019.

In juni passeerden we de 500e editie van de rubriek 'Valkenswaardevol' waar Joop van Appeldorn de eerste vijf jaren voor zijn rekening heeft genomen alvorens deze door te geven aan Etienne. Gestart hiermee in 2009 gaat dit - niet meer weg te denken, onderdeel van de krant - zijn 11e jaar in. Dit is gevierd met een mooi krantenartikel in augustus 2019.

De redactie heeft ons laten weten dat zij nog lang niet wil stoppen met de rubriek. Uit vele dankbetuigingen en reacties blijkt dat de rubriek nog niets heeft ingeboet aan populariteit.

Etienne Wetzter

***Materiaalverwerving en -verwerking

2019 Is een goed jaar geweest voor onze collectie. Een notulenboek van stoomzuivelfabriek Hollandia, een kasboek van Bots-Ras verhuizingen en met name het Bloemencorso-archief van Julian van den Boer zijn mooie voorbeelden van hoe Valkenswaard historisch erfgoed zijn weg vindt naar Weerderheem. De archieven staan op de heemkamer, de inventaris is te raadplegen op de website.

Erwin van Oorschot

***Artikelen Valkenswaards Weekblad

Bijgaand een overzicht van de in 2019 geplaatste artikelen in de heemkunderubriek van het Valkenswaards Weekblad. Zoals men ziet is de afgesproken periodiciteit op één keer na prima doorgevoerd.

De 'fout' in november is veroorzaakt door de afwezigheid van de hoofdredacteur in betreffende periode wegens vakantie. Daardoor is deze bijdrage toen geplaatst op het verkeerde moment, zonder logo en zonder auteursnaam. Na contactname is in januari 2020 de cyclus in het normale ritme weer doorgegaan.

Het geeft aan dat de band met de redactie goed is.

Nummer	Titel	Auteur	Datum plaatsing in VW
401	Monumentale kunst in Valkenswaard 01	Henk van Mierlo	2019 01 16
402	Monumentale kunst in Valkenswaard 02 en slot	Henk van Mierlo	2019 02 13
403	De Sint Antoniuskerk 01	Henk van Mierlo	2019 03 13
404	De Sint Antoniuskerk 02 en slot	Henk van Mierlo	2019 04 10
405	10 Mei 1940	Henk van Mierlo	2019 05 08
406	Valkenswaard 100 jaar geleden (1919) 01	Henk van Mierlo	2019 06 05
407	Valkenswaard 100 jaar geleden (1919) 02 en slot	Henk van Mierlo	2019 07 03
408	Markt 5, Villa Antoinette	Henk van Mierlo	2019 08 07
409	17 September 1944	Henk van Mierlo	2019 09 11
410	Lôôpe	Mieke van Erp-Louwers	2019 10 02
411	Straatnamen 06, Mgr. Poelsstraat	Henk van Mierlo	2019 11 06
412	De eerste Valkenswaardse bioscoop	Henk van Mierlo	2019 11 13

Henk van Mierlo

***Raad van Advies

In de maand mei heeft de Raad van Advies van de foyer in het Carolusgebouw bijeengezeten met wethouder Mieke Theus, twee vertegenwoordigers van Stichting Beheer en de Heemkundekring.

Financieel heeft de foyer in 2018 goed gedraaid en de Heemkundekring droeg er door haar heemavonden goed aan bij. Tweeduizend euro is naar het vervangingsfonds gegaan.

Regelmatig waren er klachten over de microfoons in de foyer en die zijn vervangen door nieuwe hoogwaardige microfoons.

Het Monumentenfonds Brabant is overgegaan naar Stichting Boei en heeft geen geld, dus er zal nauwelijks geld beschikbaar zijn voor onderhoud van het gebouw.

Henk Wessels

***De Sponsors

Zoals ieder jaar hebben wij ook het afgelopen financiële steun gehad van sponsors, de bedrijven en instanties die de heemkundekring een warm hart toedragen. In 2019

zijn dat geweest de Gemeente Valkenswaard, Grand Café en restaurant 'De Zwaan', Rijnders optiek, Koolen Valkenswaard en Boek- en kantoorboekhandel Priem. Bij iedere uitgave naar de leden en op de website noemen wij deze bedrijven nadrukkelijk om hen daardoor de aandacht te geven die zij verdienen.

In het kader van de uitgave van het boek 'Leven en overleven in Valkenswaard' hebben wij ook een aantal bedrijven bereid gevonden om een mooie oude en nieuwe advertentie te plaatsen waardoor wij het boek voor een schappelijke prijs hebben kunnen aanbieden.

Deze sponsors waren Du Commerce, Jonkers autobedrijven B.V., Koolen Valkenswaard, Grandcafé Markt 14, Rijnders optiek en horloges & sieraden, VDL bus & coach, Bakkerij Hoekx, Claes drankengroothandel, Café restaurant 't Oude Wandelpark, Boek- en Kantoorboekhandel Priem en serviceclub Kiwanis Valkenswaard Dommelland.

Wij bedanken alle sponsors van harte en bevelen hen van harte aan bij onze leden.

Henk Wessels

***Contacten extern

*A2-Erfgoedcommissie. Die vergadert elke twee maanden met daarin Henk van Mierlo. Wij zijn altijd met een of twee mensen aanwezig.

*Dommelland. Is een gebiedsontwikkeling van de gemeente waarvoor bijeenkomsten zijn geweest en er nog komen. We zijn kien op de cultuurhistorische zaken die daarin hun plek moeten behouden.

*Waterschap De Dommel. Is bezig met herstel van de Tongelreep. Via werkgroep archeologie wordt dit gevolgd.

*Natuurmonumenten. Voor de ontwikkelingen in het buitengebied is er overleg met Natuurmonumenten omdat de belangen gelijkgericht zijn.

*N69/Westparallel. We volgen de ontwikkelingen en zorgen desgewenst voor input.

*Bibliotheek Valkenswaard. De vitrines staan er, we geven er soms een lezing en onderhouden een goed contact.

*KNB. De Koninklijke Nederlandse Bibliotheek verzorgt de opslag van alle historische uitgaven, ook die van ons.

*ZCBS. De digi-organisatie die ons begeleidt bij de beeldbanken.

*Rabo. We doen mee aan hun actie.

*Belgische heemverenigingen. Inniger in contact gekomen door WO I; we onderhouden die contacten voor eventuele vervolgvactiteiten.

*Diverse verenigingen in Valkenswaard, waarmee we incidenteel samenwerken. Van IVN tot wandelclubs, van De Handelse Processie tot muziekverenigingen.

*Cultuurcoaches. Om de scholen (m.n. basisonderwijs) te benaderen werken we samen met de twee cultuurcoaches.

*De Bunker. Incidentele samenwerking.

*Gemeentelijke en regionale besturen, afhankelijk van het onderwerp.

*Provinciale organisaties. Erfgoed Brabant, Brabant Remembers, BHIC, enz.

*Brabants Heem.

Elk jaar twee Regio 5 bijeenkomsten voor het uitwisselen van lokale gegevens en activiteiten.

Elk jaar tweemaal Raad van Aangeslotenen om de koers van Brabants Heem te bepalen en kennis te maken met specifieke vaardigheden en/of nieuwigheden.

*We komen de gebruikers van het Carolusgebouw uiteraard ook regelmatig tegen voor overleg.

Sjef Tooten

De jaarplannen voor 2020

Genealogie 2020

- Controle Burgerlijke Stand verder completeren.
- Nieuwe bidprentjes controleren en in bestand zetten.
- Graven van de vier begraafplaatsen actualiseren en Oude Kerkhof en Eikenhof op website zetten.
- Gegevens van Archeologie, Kadaster en Genealogie combineren met behulp van DTB-boeken en schepenakten.
- Resultaten van transcriberingen uit het verleden zichtbaar en toegankelijk maken.
- Meer 'de boer op gaan' met lezingen in de wijk.
Haalbaarheid is afhankelijk van de beschikbare capaciteit.

Archeologie 2020

- Beschrijving steentijd-collectie Achterste Brug.
- Inventarisatie en beschrijving vondsten amateuropgraving Romeinse tijd.
- Onderzoek verdedigingswerken.
- Volgen herinrichting Tongelreep en mede-organiseren van archeologie-evenement.
- Grondboringen als vervolg op bodemradaronderzoek locatie oude kapel en schuurkerk op kruising Kapelweg/Kapellerpad in Borkel.
- Activiteit opzetten voor de Nationale Archeologie Dagen op 9, 10 en 11 oktober.
- Lopende zaken vervolgen en afhandelen.

Dialect 'Tongval' 2020

- Tongval is gestart op 1 juli 1985. Dit jaar 35 jaar actief. Vieren!
- Boekje 'Goed Gebekt in eigen dialect' nr. 18 komt eind 2020 uit.
- We doen mee aan het Brabantse Boekenweekboek in Lith en het Dialectenfestival in Lieshout.
- De invulling van de vitrines in de lokale bibliotheek 'delen' we volgens planning met andere heemwerkgroepen.

Lezingen en heemreis 2020

- 21-1 'Vrouwen in zicht', Lisette Almering-Strik.
- 18-2 'In de voetsporen van een reiziger', Wil Peels.
- 17-3 ALV; Kadasterwerkgroep / Henk van der Heijden.
- 21-4 'De Duitse inval 10-15 mei 1940', Ernst Vos.
- 19-5 'Anton Schellens, fotograaf van het ongerepte Brabantse plattelandsleven', Cor van der Heijden.

- 15-9 ‘Neutraal Moresnet, Drielandenpunt was ooit een Vierlandenpunt’, Wil Coolen.
- 19-9 Heemreis België: Moresnet en . . .
- 20-10 ‘Het legerkamp bij Oirschot 1832-1834’, Arthur de Vries en Han Smits.
- 17-11 ‘De Kartering van het Hertogdom Brabant’, Mathieu Franssen.
- 15-12 Verrassingsavond.

Wereldoorlog I 2020

- Doornemen alles wat over Valkenswaard van 1914-1918 is verzameld.
- De gegevens worden geordend, eventueel nog gedigitaliseerd en toegankelijk gepresenteerd.
- Aanpak: per jaar en per thema worden ‘mapjes’ aangemaakt; in 2020 te beginnen met ‘mapje dorpen rond 2014’.
- Aanbod gastles WO I voor het onderwijs.

Wereldoorlog II 2020

- 75 jaar bevrijding (landelijk) in mei zal ook nog lokaal aandacht vragen. We spelen in op wat er gedaan en op wat van ons gevraagd wordt.
- Hetzelfde geldt voor 17 september, 76 jaar bevrijding.
- Ons laatst-uitgegeven boek ‘Leven en Overleven’, waarvan we er nog hebben, komt opnieuw in de belangstelling.
- Update-uitgave van de fietstocht ‘Van Brug tot Brug’.
- Gastlessen op school. Scholen attenderen op het project “Valkenswaard in 40-45” en de losse lessen die elke basisschool ‘in de la heeft liggen’.

Kadaster 2020 e.v.

- Bekendheid geven aan de mogelijkheid om historische verhalen, bv. over namen van straten, gemeentelijke activiteiten, handel en wandel van fabrikanten etc. te verkrijgen. Daarbij hoort het inrichten van advertentiepunten.
- Het uitrollen van systeembeheer (het kunnen corrigeren van de database). Nieuwe functionaliteit ontwikkelen, waardoor de handling van de database gemakkelijker wordt. Ook het doorgeven van de toponiemen van de gebiedsnamen uit 1832 naar de huidige perceelnummers toe.
- Voor geïnteresseerden: het kunnen schrijven van historische verhalen over percelen/personen *buiten* het heemgebied.
- Het vervaardigen van een ingekleurde plattegrond van het heemgebied van de situatie in 1832 volgens een vastgestelde kleuren-legenda.
- De mogelijkheid onderzoeken of de aanschaf van een A3-printer mogelijk is.

Bibliotheek 2020

- Doorgaan met het digitale opnemen van boekgegevens voor de website.
- Zorg voor optimale toegankelijkheid digitale boekgegevens.
- Boeken overzichtelijk plaatsen in de kasten op de heemkamer.

Bestuur 2020

- Sponsor erbij.
- Andere opzet financieel beheer (subsidie, projectsubsidie, commercialisering producten).
- Optimalisering contact/connectie gemeente bij inbreng erfgoedbeleid.
- Uitgave Periodiekske 2.0.
- Aanzwengelen nieuwe activiteiten (ornamenten / zandpaden).
- Plan/planning voor uitgave 70 jaar bestaan.
- Promotie archieffunctie.
- Gebruik en invulling ruimtes heemkamer (aanpassing meubilair).

Publiciteit 2020

- Uitgaven 2020 ‘in samenwerking’ (schrijversgroep – Tongval – bestuur)
Goed gebekt in eigen dialect.
Periodiekske 2.0.
De nog voorradige heemuitgaven aan de man brengen.
- 12 Artikelen in Valkenswaard Weekblad.
- Wekelijks ‘Valkenswaardevol’ in VW.
- Tweemaal promotieverhaal VW.

Algemene ideeën voor mogelijke activiteiten in 2020

Brabantse Erfgoeddagen in september.
Ingekomen en inkomend materiaal verwerken.
Aandacht voor kunstenaars (schilders-beeldhouwers) van Valkenswaard.
Digitale rondzendingen Heeminfo e.d. aan alle leden.
Contacten met koepelorganisaties regio/provincie
Presentatie en promotie; en ‘open dag(deel)’ in 2020.

Samenstelling Bestuur in 2019

vz Henk Wessels	De Vlasakker 17	5555 LG	Valkenswaard
secr Sjeff Tooten	Franciscusdal 48	5551 CS	Valkenswaard
pennm Wil Mesman	Stakenborgakker 47	5554 GV	Valkenswaard
vice-vz Loet Visschers	De Lathyrus 22	5552 PJ	Valkenswaard
Jeanne van Bree-Meurkens	Valkenierstr 122	5555 JE	Valkenswaard
Els Verbeek-Dielis	Markt 56	5554 CD	Valkenswaard
Erwin van Oorschot	Hulstbeemd 29	5551 HP	Valkenswaard

Onze begunstigers in 2020

Gemeente Valkenswaard

Grand Café en Restaurant 'de Zwaan'

Rijnders Optiek

Muller Mode

Koolen Valkenswaard

Algemene Leden Vergadering
Heemkundekring Weerderheem
17 maart 2020